A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2024. március 14.*

„Tagállami kötelezettségszegés – EUMSZ 258. cikk – (EU) 2018/1972 irányelv – Európai Elektronikus Hírközlési Kódex – Az átültetés és az átültetésre irányuló intézkedések bejelentésének hiánya – Az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése – Átalányösszeg és kényszerítő bírság megfizetésére való kötelezés iránti kérelem – A szankció összege megállapításának alapjául szolgáló szempontok”

A C-454/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk és az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2022. július 7-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: U. Małecka, L. Malferrari, E. Manhaeve és A. Sauka, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

a **Lett Köztársaság** (képviselik: J. Davidoviča és K. Pommere, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot, tanácselnökként eljárva, S. Rodin és L. S. Rossi (előadó) bírák,

főtanácsnok: T. Ćapeta,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: lett.

## Ítéletet

1 Keresetlevelében az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– állapítsa meg, hogy a Lett Köztársaság – mivel nem fogadta el az ahhoz szükséges valamennyi törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezést, hogy megfeleljen az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2018. L 321., 36. o.) 124. cikke (1) bekezdésének, vagy legalábbis ezeket nem közölte a Bizottsággal – nem teljesítette az ezen irányelvből eredő kötelezettségeit;

– a Lett Köztársaságot kötelezze napi 1 145,34 euró átalányösszeg megfizetésére, minimálisan 316 000 euró átalányösszeg megfizetésének kötelezettségével;

– amennyiben az első franciabekezdésben leírt kötelezettségszegés a jelen ügyben meghozandó ítélet kihirdetésének időpontjáig fennáll, kötelezze a Lett Köztársaságot a késedelem után napi 1 145,34 euró kényszerítő bírság megfizetésére ezen időponttól addig az időpontig, amíg e tagállam nem teljesíti a 2018/1972 irányelvből eredő kötelezettségeit; és

– a Lett Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

## Jogi háttér

2 A 2018/1972 irányelv (2) és (3) preambulumbekezdése kimondja:

„(2) Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások meglévő keretszabályozásának részét képező öt irányelv […] működését a Bizottság köteles rendszeresen felülvizsgálni különösen annak meghatározása céljából, hogy a technológiai változások és a piaci fejlemények tükrében igényelnek-e módosítást.

(3) A digitális egységes piaci stratégiát felvázoló 2015. május 6-i közleményében a Bizottság közölte, hogy a távközlési keretszabályozás felülvizsgálata keretében olyan intézkedésekre fog összpontosítani, amelyek célja a nagy sebességű széles sávú hálózatokba való beruházás ösztönzése, a belső piaci megközelítés következetesebb alkalmazása a rádióspektrum-politikában és a spektrumgazdálkodásban, a valódi belső piaci feltételek érvényesítése az egységes szabályozás hiányának orvoslása által, a fogyasztók hatékony védelme, egyenlő versenyfeltételek és a szabályok következetes alkalmazásának biztosítása valamennyi piaci szereplő számára, valamint hatékonyabb szabályozási intézményi keret szavatolása.”

3 Ezen irányelv „Tárgy, hatály és célok” című 1. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ez az irányelv létrehozza az elektronikus hírközlő hálózatokra, az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, a kapcsolódó eszközökre és a kapcsolódó szolgáltatásokra, valamint a végberendezések egyes aspektusaira vonatkozó szabályozás harmonizált keretét. Megállapítja a nemzeti szabályozó hatóságok és adott esetben egyéb illetékes hatóságok feladatait, és eljárásokat alakít ki a keretszabályozásnak az [Európai] Unió egészében történő harmonizált alkalmazására.

(2) Ennek az irányelvnek a céljai:

a) az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások belső piacának létrehozása, ami a rendkívül nagy kapacitású hálózatok kiépítéséhez és elterjedéséhez, fenntartható versenyhez, az elektronikus hírközlési szolgáltatások közötti együttműködési képességéhez, a szolgáltatások elérhetőségéhez, a hálózatok és a szolgáltatások biztonságosságához és a végfelhasználók számára előnyökhöz vezet; és

b) a hatékony verseny és választás révén az Unió egészében a jó minőségű, megfizethető, nyilvánosan elérhető szolgáltatások nyújtásának biztosítása, azon esetek szabályozása, amikor a végfelhasználók, köztük a fogyatékossággal élők igényeit – azt illetően, hogy másokkal egyenlő alapon férjenek hozzá a szolgáltatásokhoz – a piac nem elégíti ki megfelelően, továbbá a szükséges felhasználói jogok meghatározása.

[…]”

4 Az említett irányelv „Átültetés a nemzeti jogba” című 124. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok 2020. december 21-ig elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelv rendelkezéseinek megfeleljenek. E rendelkezések szövegé[ről] haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

A tagállamok 2020. december 21-től alkalmazzák ezeket a rendelkezéseket.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A rendelkezéseknek tartalmazniuk kell egy arra vonatkozó nyilatkozatot is, hogy a hatályban lévő törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek az ezen irányelvvel hatályon kívül helyezett irányelvekre történő hivatkozásait erre az irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni. A hivatkozás módját és a nyilatkozat formáját a tagállamok határozzák meg.”

## A pert megelőző eljárás és a Bíróság előtti eljárás

5 2020. szeptember 29-én a Lett Köztársaság a 2018/1972 irányelv részleges átültetésére irányuló ideiglenes végrehajtási rendelkezéseket közölt a Bizottsággal. Ezenkívül 2020. november 11-i levelében, amelynek kézhezvételét a Bizottság 2020. november 13-án visszaigazolta, e tagállam jelezte, hogy az államtitkárok 2020. szeptember 10-i ülésén elfogadták az elektronikus médiáról szóló törvényre vonatkozó javaslatot (a továbbiakban: az átültetésre irányuló törvényjavaslat), amely ezen irányelvnek a lett jogba való átültetésére szolgál.

6 Úgy ítélve meg, hogy e rendelkezések nem ültették át a 2018/1972 irányelvet, mivel azok a korábbi jogi keretre vonatkoztak, és következésképpen a Lett Köztársaság nem fogadta el azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek – a 124. cikkével összhangban – megfeleljen, a Bizottság 2021. február 3-án felszólító levelet küldött e tagállamnak, és felhívta észrevételei megtételére.

7 2021. március 26-án a lett hatóságok válaszoltak erre a levélre, és ismertették a 2018/1972 irányelv lett jogba való átültetése folyamatának állását. Kiemelték különösen, hogy ez az átültetés 2021. november 30-ig be fog fejeződni.

8 A 2018/1972 irányelv teljes körű átültetésére vonatkozó egyéb információk hiányában a Bizottság 2021. szeptember 23-án indokolással ellátott véleményt küldött a Lett Köztársaságnak, amelyben felszólította, hogy legkésőbb 2021. november 23-ig feleljen meg ennek az irányelvnek.

9 2021. november 5-én a Lett Köztársaság új átültető intézkedéseket jelentett be, amelyeket azonban a Bizottság úgy tekintett, hogy azok is a korábbi jogi kerethez kapcsolódnak.

10 2021. november 17-én a lett hatóságok válaszoltak az indokolással ellátott véleményre, és jelezték, hogy a 2018/1972 irányelv átültetése a Covid19-világjárvány miatt további késedelmet szenved. E hatóságok többek között azt nyilatkozták, hogy az átültetésre irányuló törvényjavaslatnak és az ezen irányelv átültetésének befejezéséhez szükséges egyéb miniszteri rendeletek elfogadásának új időpontja 2022. április 1-je, illetve június 1-je volt.

11 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a Lett Köztársaság nem fogadta el az ezen irányelvnek való megfeleléshez szükséges rendelkezéseket, úgy határozott, hogy a jelen keresetet a Bíróság elé terjeszti.

12 A lett hatóságok 2022. április 8-án értesítették a Bizottságot az említett irányelv átültetésére irányuló új intézkedésekről. 2022. április 12-én válaszoltak a Bizottság ezen intézkedésekkel kapcsolatos felvilágosításkérésére. Különösen arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a végrehajtási rendeletek az átültetésre irányuló törvényjavaslat elfogadásának időpontjában fognak hatályba lépni, amelynek utolsó parlamenti olvasatát 2022. április 14-re tervezték.

13 2022. április 12-én, 28-án és 29-én e hatóságok új intézkedéseket jelentettek be a 2018/1972 irányelv átültetése érdekében, és további információkkal szolgáltak ezen átültetés aktuális állásáról. Különösen arra mutattak rá, hogy a jogalkotási ütemtervet módosították, mivel a Latvijas Republikas Saeimának (a Lett Köztársaság parlamentjének) egyidejűleg kell foglalkoznia a Covid19-világjárvánnyal, az energiaköltségek jelentős emelkedésével és az Oroszországi Föderáció Ukrajna elleni inváziójával kapcsolatos sürgős kérdésekkel. Ezzel összefüggésben hozzátették, hogy az átültetésre irányuló törvényjavaslat elfogadását 2022. június 1-jére tervezték, és hogy e végrehajtási rendeletek szerkesztése folyamatban van.

14 2022. június 2-án elfogadták a 2018/1972 irányelv átültetéséről szóló törvényt (a továbbiakban: átültető törvény), amelyet azonban a Lett Köztársaság elnöke nem hirdetett ki, és azt a lett alkotmány alapján felülvizsgálat céljából visszautalta a jogalkotóhoz.

15 2022. július 7-én a Bizottság benyújtotta a jelen keresetet.

16 A Lett Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:

– elsődlegesen állapítsa meg, hogy a 2018/1972 irányelv késedelmes átültetése nem jelentős ahhoz a kárhoz képest, amelyet a társadalomnak akkor okozhattak volna, ha a kormány nem foglalkozott volna elsőbbséggel a jelen ítélet 13. pontjában említett sürgős kérdésekkel, ismerje el, hogy e késedelmet *vis maior* körülmények igazolják, ne szabjon ki szankciót vele szemben, és kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére, és

– másodlagosan, ha a Bíróság úgy döntene, hogy szankciót szab ki vele szemben, a lehető legalacsonyabb összeget alkalmazza, figyelembe véve e körülményeket és a bruttó hazai termékre (GDP) vonatkozó előrejelzéseket, valamint azt a körülményt, hogy a 2018/1972 irányelv rendelkezéseit az irányelv teljes átültetése előtt lényegében átültették a lett

jogrendbe, csökkentse az átalányösszeg és/vagy a kényszerítő bírság összegét az ezen irányelvnek az átültetésének kezdete előtt már megfelelő hatályos rendelkezések arányában, azaz a Bizottság által kért összeg 25%-ára.

17 2022. szeptember 15-i ellenkérelmében a Lett Köztársaság többek között bejelentette az átültető törvény 2022. július 29-i hatálybalépését, a kormányzati és közigazgatási végrehajtási intézkedések 2022. augusztus 4. és 23. közötti elfogadását, valamint az elfogadás alatt álló végrehajtási intézkedések jegyzékét. 2022. október 26-i válaszában a Bizottság megerősítette, hogy erről értesítést kapott.

18 2022. december 7-i viszonválaszában a Lett Köztársaság azt állította, hogy 2022. november 17-én bejelentette a 2018/1972 irányelvet teljes egészében átültető intézkedéseket.

19 A jelen ügyben az írásbeli szakasz 2022. december 7-én lezárult.

20 2023. június 30-i beadványában a Bizottság arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy a Lett Köztársaság bizonyos intézkedésekről értesítette, egyben úgy véli, hogy befejezte a 2018/1972 irányelv átültetését (a továbbiakban: 2023. június 30-i beadvány). A Bizottság azonban úgy véli, hogy ezek az intézkedések még nem biztosították ezen irányelv teljes körű átültetését.

21 Figyelembe véve a Lett Köztársaság által az említett irányelv átültetése terén elért eredményeket, a Bizottság e beadvánnyal az e tagállammal szembeni pénzügyi szankciók kiszabása iránti kérelmét illetően is kiigazította a kereseti kérelmeit.

22 Ami az átalányösszeget illeti, figyelembe véve azokat az időpontokat, amikor a Lett Köztársaság bejelentette a 2018/1972 irányelv átültetésére irányuló intézkedéseket, azaz 2022. július 29-ét és november 17-ét, a Bizottság csökkentette a súlyossági együtthatót, és azt kéri a Bíróságtól, hogy először is az ezen irányelv átültetési határidejének lejártát követő naptól, azaz 2020. december 22 -től 2022. július 28-ig terjedő időszakra 349 650 euró átalányösszeget, másodszor, a 2022. július 29. és 2022. november 16. közötti időszak vonatkozásában 39 480 euró átalányösszeget, harmadszor pedig a 2022. november 17. és a jogsértés befejeződése, illetve ennek hiányában a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetése közötti időszak vonatkozásában napi 210 euró összegen alapuló átalányösszeget alkalmazzon.

23 A kényszerítő bírságot illetően a Bizottság immár azt javasolja, hogy a Bíróság napi 945 euró kényszerítő bírságot szabjon ki addig az időpontig, amikor a Lett Köztársaság teljes mértékben eleget tesz az irányelv 124. cikkének (1) bekezdésében előírt kötelezettségeknek.

24 2023. augusztus 14-én a Lett Köztársaság benyújtotta a 2023. június 30-i beadvánnyal kapcsolatos észrevételeit. Ezekben az észrevételekben azt állítja, hogy a Bizottság álláspontjával ellentétben a 2022. november 17-én bejelentett intézkedésekkel befejeződött a 2018/1972 irányelv lett jogba való teljes körű átültetése. Következésképpen azt kéri, hogy ez utóbbi időponttól kezdve vele szemben semmilyen átalányösszeget ne szabjanak ki.

25 2023. december 31-én a Bíróság tájékoztatta a feleket a jelen ítélet kihirdetésének időpontjáról.

26 2024. február 1-jén a Bizottság egyrészt tájékoztatta a Bíróságot, hogy a Lett Köztársaság 2023. augusztus 15-én számára bizonyos további intézkedéseket jelentett be, másrészt pedig úgy érvel, hogy e tagállam álláspontjával ellentétben e tagállam továbbra sem ültette át megfelelően a lett jogba a 2018/1972 irányelv 112. cikkének (1) bekezdését. A Bizottság kifejtette továbbá, hogy

tekintettel az az eljárás igen előrehaladott szakaszára nem tudta újraértékelni a kereseti kérelmeit az indítványozott szankciók összege vonatkozásában, mivel az ilyen újraértékelést nemcsak a Bizottság szolgálati egységeinek kell technikailag elvégezniük, hanem az a biztosok testületének döntését is igényli, amit a Bizottság nem tud véghez vinni anélkül, hogy késeltetné a Bíróság ítéletének kihirdetését. A Bizottság tehát a Bíróságra hagyta a pénzügyi szankciók szintjének a Lett Köztársaság által bejelentett e további intézkedések értékelése alapján történő kiigazítását.

## A keresetről

### *Az EUMSZ 258. cikk szerinti kötelezettségszegésről*

*A felek érvelése*

27 Keresetlevelében a Bizottság emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdése alapján a tagállamok kötelesek elfogadni azokat a rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az irányelveket az ezen irányelvekben előírt határidőn belül átültessék a nemzeti jogrendjükbe, és e rendelkezéseket haladéktalanul be kell jelenteniük a Bizottságnak.

28 A Bizottság kifejti, hogy a kötelezettségszegés fennállását azon helyzet alapján kell megítélni, amelyben a szóban forgó tagállam az indokolással ellátott véleményben rögzített határidő lejártakor volt.

29 Márpedig a jelen ügyben e határidő lejártakor, vagy akár a jelen kereset benyújtásának időpontjában a Lett Köztársaság még nem fogadta el azokat a rendelkezéseket, amelyek szükségesek a 2018/1972 irányelv nemzeti jogába való átültetéséhez, illetve azokat legalábbis nem közölte a Bizottsággal.

30 A Bizottság szerint a Lett Köztársaság valójában nem vitatja a neki felrótt kötelezettségszegést, csupán gyakorlati és belső jellegű körülményekre hivatkozik annak igazolása érdekében. Márpedig valamely irányelv átültetésének elmaradása az irányelvben előírt határidőn belül nem igazolható ilyen körülményekkel.

31 A Lett Köztársaság valójában nem vitatja a kötelezettségszegést. Ezzel szemben először is hangsúlyozza, hogy magatartása az egész eljárás során jóhiszemű volt. Ezt követően a 2018/1972 irányelv átültetésének késedelmét a – túl rövid átültetési határidejű – irányelv összetettségére és az átültető törvény elfogadására irányuló eljárásra tekintettel igazolja. Emellett egyrészt a Covid19-világjárványhoz és annak a munkaszervezésre gyakorolt következményeihez, másrészt pedig az Oroszországi Föderáció Ukrajna elleni inváziójához kapcsolódó *vis maiorra* hivatkozik. Ez utóbbi tekintetben hangsúlyozza, hogy mivel Lettország Oroszországgal és Belarusszal határos ország, ez az invázió – ez utóbbi ország területéről is kiindulva – nagyobb veszélyt jelentett a nemzetbiztonságra és a védelemre, mint sok más tagállam számára, így a prioritások újraértékelése jelentős hatást gyakorolt a lett kormány munkájára. A Belaruszból érkező rendezetlen státuszú menekültek tekintetében 2021-ben és 2022-ben bejelentett szükségállapot közvetlen hatással volt az illetékes intézmények menetrendjére és a prioritásként kezelendő problémákra. Végül úgy véli, hogy a hatályos lett jog már biztosította az elektronikus hírközlési ágazat kielégítő és teljes körű szabályozását, valamint a végfelhasználók érdekeinek és jogainak védelmét.

*A Bíróság álláspontja*

32 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a kötelezettségszegést a tagállamban az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor fennálló helyzet alapján kell megítélni, és a későbbi változásokat a Bíróság nem veheti figyelembe (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 15. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 A Bíróság egyébiránt több alkalommal kimondta, hogy ha valamely irányelv kifejezetten előírja a tagállamok számára az annak biztosítására vonatkozó kötelezettséget, hogy az ezen irányelv végrehajtásához szükséges rendelkezésekben hivatkozás történjen az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást fűzzenek, mindenképp szükséges, hogy a tagállamok a szóban forgó irányelv vonatkozásában pozitív átültető jogi aktust fogadjanak el (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ügyben az indokolással ellátott véleményre adandó válasz határideje 2021. november 23-án járt le. Következésképpen az ebben az időpontban hatályos belső jogi szabályozás fényében kell megvizsgálni, hogy a hivatkozott kötelezettségszegés fennállt-e, vagy sem (lásd ebben az értelemben: 2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 E tekintetben nem vitatott, hogy az említett időpontig a Lett Köztársaság nem fogadta el a 2018/1972 irányelv teljes körű átültetésének biztosításához szükséges intézkedéseket, következésképpen pedig nem jelentette be ezeket az intézkedéseket a Bizottságnak.

36 Az állítólagos kötelezettségszegés igazolása érdekében a Lett Köztársaság több érvet hoz fel, amelyek először is az eljárás során tanúsított jóhiszemű magatartására, másodszor a 2018/1972 irányelv – amelynek átültetési határideje túl rövid volt – és az átültető törvény elfogadására irányuló eljárás összetettségére, harmadszor az egyrészt a Covid19-világjárvány következményeihez, másrészt az Ukrajnának az Oroszországi Föderáció általi inváziójához kapcsolódó *vis maiorra*, negyedszer pedig arra a körülményre vonatkoznak, hogy a lett jog már biztosította az elektronikus hírközlési ágazat kielégítő és teljes körű szabályozását.

37 Márpedig ezek az érvek nem igazolhatják a Bizottság által felrótt kötelezettségszegést.

38 Ugyanis először is a tagállamoknak az uniós intézményekkel szemben tanúsított jóhiszemű magatartása, amely magában foglalja az irányelvek helyes és teljes átültetését is az irányelvekben előírt határidőkön belül, közvetlenül az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségnek minősül, és ennélfogva nem lehet releváns az uniós jog valamely másik rendelkezése megsértésének igazolása szempontjából.

39 Másodszor, egyrészt a 2018/1972 irányelv rendelkezéseinek állítólagosan összetett jellege nem zárhatja ki a szóban forgó kötelezettségszegést. Amint ugyanis arra a Bizottság helyesen hivatkozik, amikor az uniós jogalkotó meghatározta ezen irányelv átültetési határidejét, tisztában volt annak összetettségével, és mindenesetre kizárólag e jogalkotónak kellett volna e határidőt meghosszabbítania, és nem a tagállamoknak kellett volna eltérniük attól, és nem is a Bizottságnak

kellett volna eltűrnie az ilyen eltéréseket. Márpedig a Lett Köztársaság nem állítja, hogy megtette volna azokat a kezdeményezéseket, amelyek az ilyen hosszabbítás elérésének megkísérléséhez szükségesek.

40 Másrészt ugyanez vonatkozik az átültető törvény elfogadására irányuló eljárás állítólagosan összetett jellegére is. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a valamely tagállamon belül alkalmazott gyakorlatok vagy az ott előálló helyzetek nem igazolhatják az uniós irányelvekből eredő kötelezettségek és határidők tiszteletben tartásának elmulasztását, következésképpen pedig ezen irányelvek késedelmes vagy hiányos átültetését sem (2021. január 13-i Bizottság kontra Szlovénia [MiFID II] ítélet, C-628/18, EU:C:2021:1, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Harmadszor, ami egyrészt a 2020 elején kinyilvánított Covid19-világjárvány, másrészt pedig az Oroszországi Föderáció által Ukrajnával szemben 2022 februárjától folytatott agressziós háború hatásait illeti, nem bizonyított, és még csak nem is állítják, hogy ezek magyarázatot adnának a teljes késedelemre, amellyel a Lett Köztársaság átültette a 2018/1972 irányelvet.

42 Negyedszer, figyelemmel a jelen ítélet 33. pontjában említett ítélkezési gyakorlatra, az a körülmény, hogy valamely tagállamnak a 2018/1972 irányelv hatálybalépése előtt hatályban lévő joga már megfelelt ezen irányelvnek, nem elegendő e tagállam azon kötelezettségének kizárásához, hogy az említett irányelvet át kell ültetnie jogrendjébe, és ennélfogva nem elegendő az ilyen kötelezettségszegés igazolásához.

43 Ezért meg kell állapítani, hogy a Lett Köztársaság – mivel az indokolással ellátott véleményben előírt határidő lejártáig nem fogadta el a 2018/1972 irányelvnek való megfeleléshez szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, és következésképpen nem jelentette be e rendelkezéseket a Bizottságnak – nem teljesítette az ezen irányelv 124. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

### *Az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése alapján benyújtott kérelmekről*

#### *A felek érvelése*

44 Keresetlevelében a Bizottság hangsúlyozza egyrészt, hogy a 2018/1972 irányelvet rendes jogalkotási eljárás keretében fogadták el, és ezért az az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozik, másrészt pedig az, hogy a Lett Köztársaság nem tett eleget az ezen irányelv 124. cikkében előírt kötelezettségeknek amiatt, hogy e tagállam nem jelentette be neki az ezen irányelvet átültető rendelkezéseket, nyilvánvalóan az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése értelmében az említett irányelv átültetésére irányuló intézkedések bejelentésének hiányát jelenti.

45 A Bizottság emlékeztet arra, hogy „Az [EUMSZ 260. cikk] (3) bekezdésének végrehajtása” című 2011/C 12/01 közleményének (HL 2011. C 12., 1. o.) (a továbbiakban: 2011. évi közlemény) 23. pontjában kifejtette, hogy az általa az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése alapján javasolt szankciókat ugyanazon módszer alapján fogja kiszámítani, mint amelyet az e 260. cikk (2) bekezdése alapján történő Bírósághoz fordulás esetén alkalmaz, amint azt „Az [EUMSZ 260. cikk] végrehajtása” című SEC(2005) 1658 közlemény (a továbbiakban: 2005. évi közlemény) 14–18. pontja ismerteti.

46 Következésképpen a szankció meghatározásának elsősorban a jogsértés súlyán, másodsorban annak időtartamán, harmadsorban pedig azon kell alapulnia, hogy biztosítani kell a szankció szükséges visszatartó hatását a jogsértés megismétlődésének elkerülése érdekében.

47 Elsősorban, ami a jogsértés súlyát illeti, a 2005. évi közlemény 16. pontjának és a 2011. évi közleménynek megfelelően a Bizottság a súlyossági együtthatót két paraméter, azaz egyrészt a jogsértés tárgyát képező uniós jogszabályok fontossága, másrészt pedig a szóban forgó egyéni és közérdekre gyakorolt hatásaik figyelembevételével határozza meg.

48 Ily módon egyrészt a Bizottság rámutat arra, hogy a 2018/1972 irányelv az elektronikus hírközlés területén a fő jogalkotási aktus. Mindenekelőtt az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex (a továbbiakban: EEHK) korszerűsíti az elektronikus hírközlésre vonatkozó uniós keretszabályozást azáltal, hogy megerősíti a fogyasztók választási lehetőségeit és jogait, magasabb szintű hírközlési szolgáltatási szabványokat biztosít, előmozdítja a rendkívül nagy kapacitású hálózatokba történő beruházásokat és elősegíti a vezeték nélküli hozzáférést a rendkívül nagy kapacitású összekapcsoltsághoz az Unió egészében. Továbbá az EEHK szabályokat állapít meg az elektronikus hírközlési ágazat szervezetére vonatkozóan, ideértve annak intézményi kialakítását és irányítását is. E kódex rendelkezései megerősítik a nemzeti szabályozó hatóságok szerepét azáltal, hogy hatásköri minimumot határoznak meg e hatóságok számára, valamint azáltal, hogy megerősítik függetlenségüket, megállapítva a kinevezések kritériumait és az adatszolgáltatási kötelezettségeket. Ezenkívül az EEHK biztosítja a rádióspektrummal (a továbbiakban: spektrum) történő hatékony és eredményes gazdálkodást is. Ezek a rendelkezések megerősítik a spektrumhasználati engedélyek alapvető szempontjaira vonatkozó tagállami gyakorlatok koherenciáját. Az említett rendelkezések előmozdítják az infrastruktúra-szintű versenyt és a rendkívül nagy kapacitású hálózatok kiépítését az Unió egészében. Végezetül az EEHK szabályozza az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának különböző vonatkozásait, beleértve az egyetemes szolgáltatási kötelezettségeket, a számozási erőforrásokat és a végfelhasználók jogait. E szabályok megerősítésének célja a fogyasztók biztonságának és védelmének növelése, különösen az e szolgáltatásokhoz megfizethető áron való hozzáférés tekintetében.

49 Másrészt a 2018/1972 irányelv lett jogba való átültetésének elmaradása először is hátrányosan érinti az Unió egészében érvényesülő szabályozási gyakorlatokat az elektronikus hírközlési rendszer irányítása, a spektrumhasználati engedélyek és a piacra jutási szabályok terén. Következésképpen a vállalkozások nem részesülnek sem a meglévő spektrumhasználati jogok megadására vagy megújítására vonatkozó következetesebb és kiszámíthatóbb eljárások előnyeiből, sem pedig a szabályozás kiszámíthatóságából, amely a spektrumhasználati engedélyek legalább 20 éves időtartamából ered. Az ilyen hiányosságok közvetlen hatással vannak a rendkívül nagy kapacitású hálózatok Unión belüli rendelkezésre állására és kiépítésére. Másodszor, a fogyasztók nem részesülhetnek az ezen irányelv által számukra biztosított olyan kézzelfogható előnyökből, mint amilyenek például a megfizethető hírközlési szolgáltatások nyújtásához való hozzáférésre vonatkozó megoldások, a szerződésekkel kapcsolatos egyértelmű tájékoztatás követelménye, az átlátható díjszabás alkalmazására vonatkozó kötelezettség, a hálózatszolgáltatók közötti váltás egyszerűsítése a megfizethetőbb kiskereskedelmi árak előmozdítása érdekében, valamint az üzemeltetők azon kötelezettsége, hogy a fogyatékossággal élő végfelhasználók számára egyenértékű hozzáférést biztosítsanak a hírközlési szolgáltatásokhoz.

50 Mivel a Lett Köztársaság olyan másodlagos jogi aktusokat közölt a Bizottsággal, amelyek a lett hatóságok szerint szükségesek a 2018/1972 irányelv átültetéséhez, a Bizottság úgy véli, hogy az ilyen közlés enyhítő körülménynek minősül.

51 Következésképpen a jelen ügyben a megfelelő és arányos súlyossági együttható 9-es. Az ilyen együtthatót a Bizottság szerint fokozatosan csökkenteni kell a 2022. július 29. és november 16. közötti időszak tekintetében 4-re, a 2022. november 17. utáni időszak tekintetében pedig 3-ra, tekintettel a Lett Köztársaság által közölt, a jelen ítélet 20. pontjában említett intézkedésekre.

52 Másodsorban, ami a kötelezettségszegés időtartamát illeti, a Bizottság azt állítja, hogy az a 2018/1972 irányelv átültetési határidejének lejártát követő naptól, azaz 2020. december 22-től az érintett kötelezettségszegés megszűnésének időpontjáig tartó időszaknak felel meg. Mivel a Lett Köztársaság részlegesen bejelentette az ezen irányelv átültetésére irányuló intézkedéseket, e kötelezettségszegés időtartama az említett kötelezettségszegés 2020. december 22. és 2022. július 28. közötti része tekintetében 555 nap, a kötelezettségszegés 2022. július 29. és november 16. közötti része tekintetében 141 nap volt, és továbbra is fennáll ugyanezen kötelezettségszegés azon intézkedésekre vonatkozó része tekintetében, amelyekről a Bizottságnak még tájékoztatást kell kapnia.

53 Harmadsorban, a Lett Köztársaság fizetési képességét illetően a Bizottság „A Bizottság által az Európai Unió Bírósága előtt folyó kötelezettségszegési eljárásokban javasolt egyösszegű átalánybírságok és napi kényszerítő bírságok számítási módszerének módosítása” című 2019/C 70/01 közleményében (HL 2019. C. 70., 1. o.) előírt „n” együtthatót alkalmazta. Ez az együttható két tényezőt vesz figyelembe, nevezetesen az érintett tagállam GDP-jét és intézményi súlyát, amelyet az e tagállam európai parlamenti mandátumainak száma képvisel.

54 Még ha a Bíróság a 2022. január 20-i Bizottság kontra Görögország (Állami támogatások visszatérítettése – Ferronickel) ítéletében (C-51/20, EU:C:2022:36) már meg is kérdőjelezte mind e második tényező, mind pedig az e közleményben előírt 4,5-ös kiigazítási együttható relevanciáját, a Bizottság mindazonáltal úgy határozott, hogy a jelen ügyben az e közleményben előírt kritériumokat alkalmazza egy olyan új közlemény elfogadásáig, amely figyelembe veszi a Bíróság e közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatát.

55 Így „A kötelezettségszegési eljárások keretében a Bizottság által az Európai Unió Bíróságának javasolt egyösszegű átalánybírságok és kényszerítő bírságok meghatározásához használt adatok aktualizálása” című 2022/C 74/02 bizottsági közlemény (HL 2022. C 74., 2. o.) (a továbbiakban: 2022. évi közlemény) alapján az „n” együttható a Lett Köztársaság esetében 0,14. A Bizottság azonban a 2023. június 30-i észrevételeiben a „Pénzügyi szankciók a kötelezettségszegési eljárásokban” című 2023/C 2/01 bizottsági közlemény (HL 2023. C 2., 1. o.) (a továbbiakban: 2023. évi közlemény) I. mellékletében az e tagállamra ezentúl előírt 0,07 „n” együtthatót alkalmazta.

56 Az „Uniós jog: jobb eredmények elérése a jobb alkalmazás révén” című 2017/C 18/02 közleményének (HL 2017. C 18., 10. o.) megfelelően a Bizottság azt kéri a Bíróságtól, hogy a Lett Köztársaságra szabjon ki egyrészt kényszerítő bírságot a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésének napjától annak teljes végrehajtásáig terjedő időszakra, másrészt pedig szabjon ki átalányösszeget a 2018/1972 irányelvben előírt átültetési határidő lejártát követő nap és azon időpont közötti időszakra, amikor e tagállam teljes mértékben eleget tesz az ezen irányelvből eredő kötelezettségeinek, vagy amikor a jelen ítéletet kihirdetik.

57 A kényszerítő bírságot illetően a Bizottság emlékeztet arra, hogy a 2005. évi közlemény 18. pontja értelmében e bírság összegének azzal a hatással kell járnia, hogy a szankció arányos és visszatartó erejű legyen. E célból a napi kényszerítő bírság összegét úgy kell kiszámítani, hogy az egységes átalányalapot megszorozzák a súlyossági együtthatóval és az időtartamra vonatkozó

együtthatóval, majd az érintett tagállamra alkalmazandó „n” együtthatóval. E tekintetben, noha keresetlevelében a Bizottság a 2022. évi közleményére hivatkozott, a 2023. június 30-i beadványában immár a 2023. évi közleményre hivatkozik. Márpedig az „átalányösszeg a kényszerítő bírság esetében” ez utóbbi közlemény I. mellékletének 1. pontja értelmében napi 3000 euró. A Bizottság által javasolt súlyossági együttható és az időtartamra vonatkozó együttható 3, illetve 1,5. Amint az a jelen ítélet 55. pontjában megállapításra került, a Bizottság által a Lett Köztársaságra alkalmazott „n” együttható 0,07. Így a Bizottság által javasolt napi kényszerítő bírság összege 945 euró a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésének napjától a 2018/1972 irányelv 124. cikkének (1) bekezdésében előírt kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartásának időpontjáig.

58 Ami az átalányösszeget illeti, a 2005. évi közlemény 20. pontjából kitűnik, hogy annak legalább egy minimális állandó alappal kell rendelkeznie, amely azt az elvet tükrözi, hogy minden olyan eset, amikor huzamosabb ideig elmulasztják az uniós jog végrehajtását, önmagában, minden súlyosbító körülménytől függetlenül veszélyt jelent a jogszerűség elvére egy jogra épülő közösségben, és ez indokolja a megfelelő mértékű szankció kiszabását. A 2022. évi közleménynek megfelelően a Lett Köztársaság esetében a minimális átalányösszeg 316 000 euró.

59 Amennyiben az átalányösszeg kiszámításának eredménye meghaladná ezt a minimális átalányösszeget, a Bizottság a 2005. és a 2011. évi közleményben meghatározott módszer alkalmazásával azt javasolja a Bíróságnak, hogy az átalányösszeget úgy határozza meg, hogy a napi összeget szorozza meg azon napok számával, amelyek során az érintett jogsértés a szóban forgó irányelvben előírt átültetési határidő lejártát követő nap és e jogsértés megszűnésének időpontja, illetve ennek hiányában az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése alapján hozott ítélet kihirdetésének időpontja között fennállt. Így az átalányösszeg napi összegét úgy kell kiszámítani, hogy az átalányösszeg napi összegének kiszámítására alkalmazandó egységes átalányalapot meg kell szorozni a súlyossági együtthatóval és az „n” együtthatóval. Márpedig ez az egységes átalányalap a 2023. évi közlemény I. mellékletének 2. pontja értelmében 1000 euró. A jelen ügyben a súlyossági együttható a kötelezettségszegés első 555 napja, azaz 2020. december 22. és 2022. július 28. között 9-es, a következő 141 napra, azaz 2022. július 29. és november 16. között 4-es, végül pedig a 2022. november 17-én kezdődő időszak tekintetében 3-as. Az „n” együttható 0,07. Ebből következik, hogy az átalányösszeg a 2020. december 22. és 2022. július 28. közötti időszakban 349 650 euró, a 2022. július 29. és november 16. közötti időszak tekintetében 39 480 euró, a 2022. november 17-től kezdődő időszak tekintetében pedig napi 210 euró addig az időpontig, ameddig a Lett Köztársaság teljes mértékben eleget nem tesz a 2018/1972 irányelvből eredő kötelezettségeinek, vagy a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésének időpontjáig.

60 A Lett Köztársaság először is a jogsértés súlyosságát illetően azt állítja, hogy a már létező jogszabályi keret eleve kielégítő és teljes körű volt. A 2018/1972 irányelv késedelmes átültetése nem okozott közvetlenül veszteségeket, és nem is érintette hátrányosan az elektronikus hírközlési ágazatot.

61 A Lett Köztársaság különösen arra hívja fel a figyelmet, hogy nem próbálta meg elkerülni a 2018/1972 irányelv átültetését, és rendszeresen tájékoztatta a Bizottságot az ezen irányelv átültetésére irányuló jogalkotási munka előrehaladásáról. Ezen túlmenően ez az irányelv lényegében a meglévő jogi keretet javítja anélkül, hogy azt lényegesen módosítaná.

62 Továbbá, ami a jogsértés időtartamát illeti, a Lett Köztársaság úgy véli, hogy az nem tekinthető relevánsnak, mivel a 2018/1972 irányelv e tagállam általi átültetésének késedelme nem járt negatív következményekkel.

63 Végül a Lett Köztársasággal szembeni szankció előírása nem jár visszatartó hatással, hanem éppen ellenkezőleg arra hívja fel a nyilvánosság figyelmét, hogy a prioritás azon formai kérdések kezelése, amelyek miatt az államot szankcionálni lehet, ahelyett hogy olyan belső és társadalmi jelentőségű kérdésekkel foglalkozna, mint a Covid19-világjárvány terjedése elleni küzdelem, a menekültek Belarusz területéről való beáramlása az Oroszországi Föderáció Ukrajnával szembeni invázióját megelőzően, az energiaforrások költségeinek növekedése és az ezen inváziót követően a GDP 2022-ra és 2023-ra vonatkozó növekedési előrejelzése jelentősen, 1,8%-ra, illetve 3,2%-ra csökkent.

64 Válaszában a Bizottság úgy érvel, hogy a szóban forgó kötelezettségszegés, amelyet a Lett Köztársaság vitat, akadályozhatja a belső piac megfelelő működését, és ennélfogva bizonyos fokú súlyosságot mutat, még akkor is, ha nem jár negatív hatásokkal. Mindenesetre a Bizottság szerint, bár kétségtelen, hogy a 2018/1972 irányelv számos már meglévő rendelkezést foglal magában, korszerűsíti is a jogszabályi keretet, többek között azáltal, hogy új szabályokat vezet be az 5G hálózatok kiépítésére, az új nagy kapacitású, helyhez kötött hálózatok kiépítésére és a fogyasztók jobb védelmét szolgáló új megoldásokra vonatkozóan.

65 A Bizottság emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdésében említett szankciók fő célja az uniós jogszabályoknak az e jogszabályokban meghatározott határidőn belüli átültetésének biztosítása, valamint az ilyen típusú jogsértések megismétlődésének megakadályozása. Valamely irányelvnek az irányelvben meghatározott határidőkön belüli átültetése nem egyszerű formális kérdés, hanem a tagállamok számára az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítása érdekében előírt alapvető kötelezettség.

66 Viszonválaszában a Lett Köztársaság fenntartja álláspontját, és hozzáteszi, hogy az általa a Bizottságnak 2022. november 17-én bejelentett intézkedések elfogadása óta a 2018/1972 irányelv lett jogba való átültetése teljes körű.

67 2023. június 30-i beadványában a Bizottság ezzel szemben úgy véli, hogy ezek az intézkedések nem ültetik át a 2018/1972 irányelv bizonyos rendelkezéseit, és hiányosan ültetik át ezen irányelv más rendelkezéseit.

68 Az e beadvánnyal kapcsolatos észrevételeiben a Lett Köztársaság megismétli azon álláspontját, amely szerint az említett intézkedésekkel teljes mértékben befejeződött a 2018/1972 irányelv lett jogba való átültetése.

*A Bíróság álláspontja*

69 Mivel – amint az a jelen ítélet 43. pontjából kitűnik – bizonyított, hogy az indokolással ellátott véleményben előírt határidő lejártakor a Lett Köztársaság az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése értelmében nem jelentette be a Bizottságnak a 2018/1972 irányelv teljes körű átültetését biztosító intézkedéseket, az így megállapított kötelezettségszegés e rendelkezés hatálya alá tartozik.

70 A Bizottság kényszerítő bírság és átalányösszeg kiszabását kéri.

71 Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az, hogy e két intézkedés közül az egyiket vagy a másikat kell alkalmazni, attól függ, hogy az adott ügy körülményeitől függően melyik alkalmas a megvalósítani kívánt cél elérésére. Míg a kényszerítő bírság kiszabása különösen arra tűnik alkalmasnak, hogy ösztönözze a tagállamot, hogy a lehető legrövidebb időn belül szüntesse meg az olyan kötelezettségszegést, amely ilyen intézkedés hiányában folytatódna,

addig az átalányösszeg kiszabása inkább annak értékelésén alapul, hogy az érintett tagállamot terhelő kötelezettségek teljesítésének elmulasztása milyen következményekkel jár a magán és közérdekek szempontjából, különösen ha a kötelezettségszegés hosszú időn keresztül fennállt (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

– *A kényszerítő bírság kiszabása iránti kérelemről*

72 Ami a kényszerítő bírság jelen ügyben való kiszabásának helyénvalóságát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az ilyen kényszerítő bírság kiszabása főszabály szerint csak akkor igazolt, ha az a kötelezettségszegés, amelynek szankcionálására a kényszerítő bírság irányul, a tényállás Bíróság általi vizsgálatáig fennmarad (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 55. és 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

73 Ebből következik, hogy annak meghatározása érdekében, hogy elképzelhető-e a jelen ügyben kényszerítő bírság kiszabása, meg kell vizsgálni, hogy a jelen ítélet 43. pontjában megállapított kötelezettségszegés az eljárás 2022. december 7-i befejezésének időpontjáig fennállt-e.

74 E kontextusban a Bíróság már úgy határozott, hogy az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdésében szereplő, az „átültetés[re] elfogadott intézkedése[k] bejelentésére vonatkozó kötelezettség” kifejezés a tagállamok azon kötelezettségére vonatkozik, hogy kellően egyértelmű és pontos információkat nyújtsanak az irányelvet átültető intézkedéseket illetően. A jogbiztonság követelményének való megfelelés, továbbá annak biztosítása érdekében, hogy ezen irányelv rendelkezéseit az érintett terület egészén teljes mértékben átültessék, a tagállamok – az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvével összhangban – kötelesek az említett irányelv valamennyi rendelkezése tekintetében megjelölni az adott rendelkezést átültető nemzeti rendelkezést vagy rendelkezéseket, amelyekkel megítélésük szerint teljesítették az ugyanezen irányelvből eredő egyes kötelezettségeket. Az adott esetben megfelelési táblázattal kísért e tájékoztatást követően a Bizottságot terheli annak bizonyítása – amennyiben az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdésében szereplő pénzügyi szankciót kívánja alkalmazni az érintett tagállammal szemben –, hogy bizonyos átültető intézkedések nyilvánvalóan hiányoznak, vagy nem terjednek ki e tagállam teljes területére, azzal, hogy az e rendelkezés alapján indított bírósági eljárás keretében a Bíróságnak nem feladata annak vizsgálata, hogy a Bizottságnak bejelentett nemzeti intézkedések biztosítják-e a szóban forgó irányelv rendelkezéseinek helyes átültetését (lásd ebben az értelemben: 2019. július 8-i Bizottság kontra Belgium [Az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése – Szélessávú hálózat] ítélet, C-543/17, EU:C:2019:573, 51. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

75 E tekintetben a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy 2022. november 17-én a Lett Köztársaság bizonyos intézkedéseket közölt a Bizottsággal. Viszonválaszában e tagállam kifejezetten azt állította, hogy véleménye szerint ezen intézkedésekkel befejeződött a 2018/1972 irányelv lett jogba való teljes körű átültetése.

76 Ezzel szemben a Bizottság a 2023. június 30-i beadványában annak kijelentésére szorítkozott, hogy a Lett Köztársaság ebben az időpontban még nem jelentette be a 2018/1972 irányelv 1. cikkének (4) bekezdését, 35. cikkének (7) és (9) bekezdését, 48. cikkének (2) bekezdését, 49. cikkének (3) bekezdését, 69. cikkének (4) bekezdését, 96. cikkének (4) bekezdését, valamint 100. és 112. cikkét átültető intézkedéseket. Ezenkívül a Bizottság szerint ezen irányelv 43. cikkének

(2) bekezdését, 61. cikkének (4) bekezdését, 62. cikkének (2) bekezdését, 76. cikkének (2) bekezdését, 80. cikke (3) bekezdésének második mondatát és 102. cikkének (2) bekezdését nem ültették át teljes mértékben a lett jogrendbe.

77 Így a Bizottság nem szolgáltatott olyan bizonyítékot, amely lehetővé tenné annak megállapítását, hogy a Lett Köztársaság által 2022. november 17-én részére bejelentett intézkedések nyilvánvalóan nem ültették át a 2018/1972 irányelvet a lett jogba, vagy nem terjedtek ki e tagállam teljes területére.

78 Egyébiránt a Lett Köztársaság a 2023. június 30-i beadvánnyal kapcsolatos észrevételeiben nemcsak hogy megerősítette, hogy álláspontja szerint ezen intézkedések elfogadása óta a 2018/1972 irányelv átültetése teljes volt, hanem megjelölte azokat az okokat is, amelyek miatt úgy kell tekinteni, hogy ezen irányelv jelen ítélet 76. pontjában említett rendelkezéseit teljes mértékben átültették a lett jogba.

79 Hasonlóképpen a jelen ítélet 26. pontjában említett, 2024. február 1-jei levelében a Bizottság megelégszik azzal, hogy tájékoztassa a Bíróságot azon intézkedések elemzésének eredményéről, amelyeket vele 2023. augusztus 15-én közöltek, és hogy beszámoljon a közötte és a Lett Köztársaság között a 2018/1972 irányelv 112. cikke (1) bekezdésének átültetése kapcsán fennálló nézeteltérésről.

80 Márpedig a jelen ítélet 74. pontjában említett ítélkezési gyakorlatra tekintettel a Bíróságnak nem feladata, hogy az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése alapján indított eljárás keretében állást foglaljon abban a kérdésben, hogy az ilyen intézkedések biztosítják-e az említett irányelv rendelkezéseinek megfelelő átültetését.

81 Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a valamely tagállam által bejelentett irányelvet átültető intézkedések nem biztosítják ezen irányelv megfelelő átültetését, pénzügyi szankció e tagállammal szemben csak az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése szerinti kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset alapján szabható ki (lásd ebben az értelemben: 2019. július 8-i Bizottság kontra Belgium [Az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése – Szélessávú hálózat] ítélet, C-543/17, EU:C:2019:573, 55. és 57. pont).

82 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Lett Köztársaság azáltal, hogy 2022. november 17-én közölte a Bizottsággal azokat az intézkedéseket, amelyek alapján úgy vélte, hogy teljes mértékben eleget tett a 2018/1972 irányelvből eredő kötelezettségeinek, megszüntette a jelen ítélet 43. pontjában megállapított kötelezettségszegést.

83 Következésképpen el kell utasítani a Bizottság arra irányuló kérelmét, hogy a Lett Köztársaságot kényszerítő bírság megfizetésére kötelezzék.

– *Az átalányösszeg kiszabása iránti kérelemről*

84 Ami az átalányösszeg jelen ügyben való kiszabásának helyénvalóságát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság feladata, hogy az egyes esetekben az előtte folyamatban lévő ügy körülményeitől függően, valamint a meggyőzés és visszatartás szerinte szükséges mértéke alapján meghatározza az uniós jog hasonló megsértése megismétlődésének a megelőzéséhez szükséges megfelelő pénzügyi szankciókat (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

85 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy annak ellenére, hogy a Lett Köztársaság a pert megelőző eljárás során végig együttműködött a Bizottság szolgálataival, és hogy tájékoztatta ez utóbbiakat azokról az okokról, amelyek megakadályozták őt abban, hogy biztosítsa a 2018/1972 irányelv lett jogba való átültetését, a megállapított kötelezettségszegést övező valamennyi jogi és ténybeli körülmény, azaz az ezen irányelv teljes átültetéséhez szükséges intézkedések közlésének hiánya az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor, sőt még a jelen kereset benyújtásának időpontjában is arra utal, hogy az uniós jog jövőbeli, hasonló módon ismétlődő megsértéseinek tényleges megelőzése a jellegénél fogva megköveteli olyan visszatartó intézkedések elfogadását, mint az átalányösszeg kiszabása (lásd analógia útján: 2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

86 Ezt az értékelést nem vonja kétségbe a Lett Köztársaságnak a jelen ítélet 60–63. pontjában ismertetett érvelése sem.

87 Ugyanis, először is, ami azt az állítólagos körülményt illeti, hogy a már meglévő jogszabályi keret már kielégítő volt, a jelen ítélet 33. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy ha valamely irányelv kifejezetten előírja a tagállamok számára az annak biztosítására vonatkozó kötelezettséget, hogy az ezen irányelv végrehajtásához szükséges rendelkezésekben hivatkozás történjen az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást fűzzenek, mindenképp szükséges, hogy a tagállamok a szóban forgó irányelv vonatkozásában pozitív átültető jogi aktust fogadjanak el.

88 Másodszor, noha az a körülmény, hogy a jelen ítélet 43. pontjában megállapított kötelezettségszegés nem járt negatív következményekkel, még ha bizonyítást is nyerne, releváns lehet e kötelezettségszegés súlyának az átalányösszeg kiszámítása szempontjából történő értékelése szempontjából, e körülmény azonban nem lehet releváns az ilyen szankció kiszabása helyénvalóságának értékelése céljából.

89 Harmadszor, amint arra a Bizottság helyesen hivatkozik, az irányelvet átültető intézkedések bejelentése nem formális kérdés. Ugyanis az irányelv teljes átültetésének biztosítása érdekében a nemzeti intézkedések elfogadására vonatkozó kötelezettség, illetve az ezen intézkedések Bizottságnak való bejelentésére vonatkozó kötelezettség az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítása érdekében a tagállamok alapvető kötelezettségének minősül (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

90 A fentiekre tekintettel helyénvaló átalányösszeget kiszabni a Lett Köztársasággal szemben.

91 Ami ezen átalányösszeg kiszámítását illeti, emlékeztetni kell arra, hogy amikor a Bíróság e tárgykörben a Bizottság indítványai által kijelölt keretek között a mérlegelési jogkörét gyakorolja, az ő feladata akként meghatározni azt az átalányösszeget, amelynek megfizetésére valamely tagállamot az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése értelmében kötelezni lehet, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt pedig arányos legyen az elkövetett jogsértéssel. Az e tekintetben jelentős tényezők között szerepelnek különösen olyan szempontok, mint a megállapított kötelezettségszegés súlya, továbbá e kötelezettségszegés fennállásának időtartama, valamint a szóban forgó tagállam fizetési képessége (2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

92 Ami a jogsértés súlyát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 89. pontjában említett ítélkezési gyakorlat szerint valamely irányelv teljes átültetésének biztosítása keretében a nemzeti intézkedések elfogadására vonatkozó kötelezettség, illetve az ezen intézkedések Bizottságnak való bejelentésére vonatkozó kötelezettség az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítása érdekében a tagállamok alapvető kötelezettségének minősül, és e kötelezettségek megsértését ezért egyértelműen súlyosnak kell tekinteni.

93 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy – amint az a jelen ítélet 43. pontjából kitűnik – az indokolással ellátott véleményben előírt határidő lejártakor, azaz 2021. november 23-án a Lett Köztársaság nem teljesítette a 2018/1972 irányelvből eredő átültetési kötelezettségeit, így az uniós jog teljes érvényesülése nem volt biztosítva.

94 Ezenkívül, amint azt a Bizottság hangsúlyozza, a 2018/1972 irányelv a fő jogalkotási aktus az elektronikus hírközlés területén.

95 Közelebbről, mindenekelőtt a 2018/1972 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében az irányelv „létrehozza az elektronikus hírközlő hálózatokra, az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, a kapcsolódó eszközökre és a kapcsolódó szolgáltatásokra, valamint a végberendezések egyes aspektusaira vonatkozó szabályozás harmonizált keretét. Megállapítja a nemzeti szabályozó hatóságok és adott esetben egyéb illetékes hatóságok feladatait, és eljárásokat alakít ki a keretszabályozásnak az Unió egészében történő harmonizált alkalmazására”.

96 Továbbá ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint ezen irányelv célja egyrészt az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások belső piacának létrehozása, amely rendkívül nagy kapacitású hálózatok kiépítéséhez és elterjedéséhez, fenntartható versenyhez, az elektronikus hírközlési szolgáltatások interoperabilitásához, valamint a hálózatok és szolgáltatások biztonságához vezet, a végfelhasználók számára előnyök biztosítása mellett, másrészt célja, hogy a hatékony verseny és választás révén az Unió egész területén biztosítsa a jó minőségű és megfizethető, nyilvánosan elérhető szolgáltatások nyújtását, kezelje azokat az eseteket, amikor a végfelhasználók igényeit a piac nem elégíti ki megfelelően, beleértve a fogyatékossággal élő személyek igényeit is annak érdekében, hogy más felhasználókkal azonos feltételek mellett férhessenek hozzá a szolgáltatásokhoz, és meghatározza a végfelhasználók számára biztosítandó jogokat.

97 Végül, amint az az említett irányelv (2) és (3) preambulumbekezdéséből következik, az irányelv a technológiai változások és piaci fejlemények figyelembevétele érdekében módosítja az elfogadása előtt hatályban lévő szabályozási keretet.

98 Kétségtelen, hogy – amint arra a Lett Köztársaság rámutat – a szóban forgó területet már szabályozzák más uniós jogi aktusok, amelyeket ezen irányelv módosít vagy felvált.

99 Mindemellett az említett irányelv nem korlátozódik e jogi aktusok kodifikációjára. Amint azt ugyanis a Bizottság hangsúlyozza, anélkül hogy ezt a Lett Köztársaság vitatná, az EEHK megerősíti többek között a fogyasztók választási lehetőségeit és jogait, magasabb szintű hírközlési szolgáltatási szabványokat biztosítva, valamint megerősíti a nemzeti szabályozó hatóságok szerepét azáltal, hogy hatásköri minimumot határoznak meg e hatóságok számára, valamint azáltal, hogy megerősíti függetlenségüket, megállapítva a kinevezések kritériumait és az adatszolgáltatási kötelezettségeket. Ezenkívül az EEHK szabályozza az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásának különböző vonatkozásait, beleértve az egyetemes szolgáltatási kötelezettségeket, a számozási erőforrásokat és a végfelhasználók jogait. Az elektronikus

hírközlési ágazat szervezetére vonatkozó, az EEHK által meghatározott szabályok megerősítésének célja a fogyasztók biztonságának és védelmének növelése, különösen az e szolgáltatásokhoz megfizethető áron való hozzáférés tekintetében.

100 Márpedig, amint arra a Bizottság helyesen hivatkozik, az, hogy a Lett Köztársaság nem ültette át a 2018/1972 irányelvet, először is hátrányosan érinti az Unió egészében érvényesülő szabályozási gyakorlatokat az elektronikus hírközlési rendszer irányítása, a spektrumhasználati engedélyek és a piacra jutási szabályok terén. Következésképpen a vállalkozások nem részesülnek sem a meglévő spektrumhasználati jogok megadására vagy megújítására vonatkozó következetesebb és kiszámíthatóbb eljárások előnyeiből, sem pedig a szabályozás kiszámíthatóságából, amely a spektrumhasználati engedélyek legalább 20 éves időtartamából ered. Az ilyen hiányosságok közvetlen hatással vannak a rendkívül nagy kapacitású hálózatok Unión belüli rendelkezésre állására és kiépítésére. Másodszor, a fogyasztók nem részesülhetnek az ezen irányelv által számukra biztosított olyan kézzelfogható előnyökből, mint amilyenek például a megfizethető hírközlési szolgáltatások nyújtásához való hozzáférésre vonatkozó megoldások, a szerződésekkel kapcsolatos egyértelmű tájékoztatás követelménye, az átlátható díjszabás alkalmazására vonatkozó kötelezettség, a hálózatszolgáltatók közötti váltás egyszerűsítése a megfizethetőbb kiskereskedelmi árak előmozdítása érdekében, valamint az üzemeltetők azon kötelezettsége, hogy a fogyatékossággal élő végfelhasználók számára egyenértékű hozzáférést biztosítsanak a hírközlési szolgáltatásokhoz.

101 Mindemellett a jogsértés súlyának az átalányösszeg megállapítása érdekében történő értékelése keretében figyelembe kell venni, hogy az eljárás során a Lett Köztársaság bejelentette a Bizottságnak azokat az intézkedéseket, amelyek a 2018/1972 irányelv jelentős számú rendelkezésének átültetésére irányultak, és hogy 2022. november 17-én e tagállam bejelentette a Bizottságnak azokat az intézkedéseket, amelyek révén úgy ítélte meg, hogy teljes mértékben eleget tett az ezen irányelvből eredő kötelezettségeinek.

102 Másodsorban, a jogsértés időtartamát illetően emlékeztetni kell arra, hogy ezen időtartamot főszabály szerint a tényállás Bíróság általi mérlegelése időpontjának figyelembevételével kell értékelni, és hogy a tényállás ezen értékelését úgy kell tekinteni, mint amelyre az eljárás befejezésének időpontjában kerül sor (lásd ebben az értelemben: 2021. február 25-i Bizottság kontra Spanyolország [Adatvédelmi irányelv – A büntetőjog területe] ítélet, C-658/19, EU:C:2021:138, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

103 Ami egyrészt azon időszak kezdetét illeti, amelyet az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdése alapján kiszabandó átalányösszeg meghatározásakor figyelembe kell venni, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a napi kényszerítő bírságtól eltérően a szóban forgó kötelezettségszegés időtartamának értékeléséhez figyelembe veendő időpont nem az, amikor lejár az indokolással ellátott véleményben előírt határidő, hanem az az időpont, amikor a szóban forgó irányelv átültetésére előírt határidő lejár (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Bizottság kontra Románia [A pénzmosás elleni küzdelem] ítélet, C-549/18, EU:C:2020:563, 79. pont; 2020. július 16-i Bizottság kontra Írország [A pénzmosás elleni küzdelem] ítélet, C-550/18, EU:C:2020:564, 90. pont).

104 A jelen ügyben érvényesen nem vitatható, hogy a 2018/1972 irányelv 124. cikkében meghatározott átültetési határidő lejártáig, vagyis 2020. december 21-ig a Lett Köztársaság nem fogadta el az ezen irányelv teljes körű átültetésének biztosításához szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, következésképpen pedig nem is jelentette be azokat a Bizottságnak.

105 Másrészt, amint az a jelen ítélet 82. pontjából következik, a Lett Köztársaság 2022. november 17-én megszüntette a jelen ítélet 43. pontjában megállapított kötelezettségszegést.

106 Ebből következik, hogy ez a kötelezettségszegés a 2020. december 22. és 2022. november 16. közötti időszakban, azaz egy 694 napos időszakban állt fenn, amely nagyon hosszú időtartamnak minősül.

107 Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy ez az időtartam részben olyan rendkívüli körülményekből eredhetett, amelyek először is a Covid19-világjárványhoz, majd az Oroszországi Föderáció által Ukrajnával szemben folytatott agressziós háborúhoz kapcsolódtak. A Lett Köztársaság ugyanis azt állítja – anélkül, hogy ezt vitatnák –, hogy ezek az előre nem látható és akaratától független körülmények késleltették a 2018/1972 irányelv átültetéséhez szükséges jogalkotási folyamatot, következésképpen meghosszabbították azt az időszakot, amelynek során az említett kötelezettségszegés fennállt.

108 Harmadsorban, ami a szóban forgó tagállam fizetési képességét illeti, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy e tagállamnak a tényállás Bíróság általi vizsgálata időpontjában ismert GDP-jét kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Bizottság kontra Románia [A pénzmosás elleni küzdelem] ítélet, C-549/18, EU:C:2020:563, 85. pont; 2020. július 16-i Bizottság kontra Írország [A pénzmosás elleni küzdelem] ítélet, C-550/18, EU:C:2020:564, 97. pont).

109 Keresetlevelében a Bizottság azt javasolja, hogy a Lett Köztársaság GDP-jén kívül kerüljön figyelembevételre e tagállam Unión belüli, az Európai Parlamentben őt megillető mandátumok számában kifejeződő intézményi súlya is. A Bizottság továbbá úgy véli, hogy 4,5-ös kiigazítási együtthatót kell alkalmazni azon szankciók arányosságának és visszatartó erejének biztosítása érdekében, amelyeknek az említett tagállamra való kiszabását kéri a Bíróságtól.

110 A Bíróság azonban a közelmúltban nagyon világosan kifejtette egyrészt, hogy az érintett tagállam intézményi súlyának figyelembevétele nem tűnik elengedhetetlennek a kellő elrettentés biztosításához, továbbá ahhoz, hogy e tagállamot jelenlegi vagy jövőbeli magatartásának megváltoztatására késztesse, másrészt pedig, hogy a Bizottság nem bizonyította azokat az objektív kritériumokat, amelyek alapján a 4,5-ös kiigazítási együttható értékét meghatározta (lásd ebben az értelemben: 2022. január 20-i Bizottság kontra Görögország [Állami támogatások visszatérítése – Ferronickel] ítélet, C-51/20, EU:C:2022:36, 115. és 117. pont).

111 A fentiekre figyelemmel, valamint tekintettel az EUMSZ 260. cikk (3) bekezdésében a Bíróság számára elismert mérlegelési jogkörre, amely rendelkezés kimondja, hogy a Bíróság által kiszabott átalányösszeg mértéke nem haladhatja meg a Bizottság által meghatározott összeget, meg kell állapítani, hogy a 2018/1972 irányelv 124. cikkének megsértéséből eredőhöz hasonló és az uniós jog teljes érvényesülését hátrányosan érintő jogsértések jövőbeli megismétlődésének tényleges megelőzése a jellegénél fogva megköveteli átalányösszeg kiszabását, amelynek összegét 300 000 euróban kell megállapítani.

112 Következésképpen a Lett Köztársaságot kötelezni kell arra, hogy fizessen a Bizottságnak 300 000 euró átalányösszeget.

## A költségekről

113 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

114 A jelen ügyben a Bizottság arra irányuló kérelmének elutasítása, hogy a Lett Köztársaságot kötelezze kényszerítő bírság megfizetésére, e tagállam magatartásához kapcsolódik, mivel e tagállam csak a jelen kereset benyújtását követően fogadta el és közölte a Bizottsággal azokat az intézkedéseket, amelyek révén úgy ítélte meg, hogy teljes mértékben eleget tett a 2018/1972 irányelvből eredő kötelezettségeinek.

115 E körülmények között, és mivel nem tehető releváns különbség a jelen ítélet 43. pontjában megállapított kötelezettségszegéssel és az e kérelem elutasításával kapcsolatos költségek között, a Bizottság kérelmének megfelelően a Lett Köztársaság a saját költségein felül viseli a Bizottság részéről felmerült költségeket is.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

**1) A Lett Köztársaság – mivel az indokolással ellátott véleményben előírt határidő lejártáig nem fogadta el az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1972 irányelvnek való megfeleléshez szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, és következésképpen nem jelentette be e rendelkezéseket az Európai Bizottságnak – nem teljesítette az ezen irányelv 124. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**

**2) A Bíróság kötelezi a Lett Köztársaságot, hogy fizessen az Európai Bizottságnak 300 000 euró átalányösszeget.**

**3) A Bíróság a keresetet az ezt meghaladó részében elutasítja.**

**4) A Bíróság a Lett Köztársaságot kötelezi a saját költségein felül az Európai Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.**

Aláírások